

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยขึ้นอยู่กับพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองเท่านั้นยิ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้มุ่งให้บุคคลอ่านออกเขียนได้และมีความรู้ทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว การศึกษายังช่วยฝึกอบรมให้บุคคลรู้จักหาประสบการณ์อันเกิดประโยชน์ มีสติปัญญา มีสุขภาพทางกายและทางจิตสมบูรณ์ ช่วยให้เป็นผู้มีคุณธรรม วัฒนธรรม สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน การศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการ เสริมสร้างคุณภาพของบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอันเป็นการพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพตามความต้องการของประเทศ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพนั้นครูมีบทบาทอันสำคัญยิ่ง เพราะครู เป็นผู้อบรมสั่งสอนคุณบุตรคุณธิดา ให้ได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองดีของชาติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเตรียมและสร้างครูให้มีคุณภาพสูง (บุญถิ่น อัตถากร และ รัตนา คัมภยูเท็ก 2513 : 3) การจัดการศึกษาจะไม่ได้ผลเท่าที่ควรถ้าหากการเตรียมครูและการใช้ครูเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ (บุญถิ่น อัตถากร 2518 : 244) จะเห็นได้ว่าการเตรียมครูเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้น สถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูจึงต้องพิจารณาถึงคุณภาพของครูเป็นหลักสำคัญ ดังที่ สุภรณ์ ศรีพหล (2515 : 46-47) กล่าวว่า "การผลิตครูจะต้องกระทำด้วยความรอบคอบระมัดระวังเป็นพิเศษ ต้องมุ่งให้นักเรียนฝึกหัดครูได้รับการศึกษาอบรมในหน้าที่ครูเป็นอย่างดีจนถึงขนาดที่เรียกว่า "ครูชั้นอาชีพ" คือจะต้องมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น อันเป็นทักษะวิชาชีพซึ่งได้จากการศึกษาฝึกฝน อบรม ไม่ใช่เกิดขึ้นมาเอง" ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาวินิจฉัยครูส่วนสำคัญอยู่ที่การฝึกและปฏิบัติ

ถ้าพิจารณาหลักสูตรครุศึกษาทุกระดับ ทั้งแต่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาโท พบว่าหลักสูตรครุศึกษาจะกำหนดให้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สำหรับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประสบการณ์วิชาชีพเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตเป็นวิชาปฏิบัติภาคสนาม เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตได้รับประสบการณ์ตรงภายใต้สภาพการณ์ที่เหมือนกับตำแหน่งที่นิสิตจะได้รับการบรรจุเข้าทำงาน หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษาแล้ว รวมทั้งเปิดโอกาสให้นิสิตได้สังคมศึกษาคู่โดยตรงกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งนิสิตกำลังเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพนั้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ 2523 : 3) เปรื่อง ญุฑ (2505 : 46-47) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกสอนว่า "การฝึกสอนเป็นการนำความรู้จากสถานีมาทดลองปฏิบัติ ทำให้ได้ประสบการณ์การเป็นครูอย่างที่ไม่ได้ควยวิธีอื่น" ฮาโรลด์ ที อะคัม และ แฟรงค์ เจ ดีคีย์ (Harold Adam and Frank J. Dickey 1956 : 5) ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกสอนไว้ว่า "การฝึกสอนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในการฝึกหัดครู การฝึกสอนเกิดจากแนวคิดที่จะให้ทฤษฎีในทางวิชาชีพครูลงไปสู่การปฏิบัติและช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ จากทฤษฎีนั้น ๆ ด้วย"

เนื่องจากในการดำเนินงานโครงการประสบการณ์วิชาชีพจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย คือ หัวหน้าหน่วยประสบการณ์วิชาชีพ คณะกรรมการอำนวยการประสบการณ์วิชาชีพ คณะกรรมการดำเนินงานประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศฝ่ายคณะ อาจารย์นิเทศฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารของสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และครู-อาจารย์อื่น ๆ ในโรงเรียน ตลอดจนนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพเอง ซึ่งในบรรดามูลบุคคลเหล่านี้ อาจารย์นิเทศฝ่ายคณะเป็นผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด ทั้งนี้เพราะอาจารย์นิเทศมีส่วนสำคัญในการที่จะดำเนินการนิเทศการสอน แนะนำ ให้คำปรึกษา เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วิทยาลัยครูจันทบุรี 2520 : 32-41) จากการประเมินแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) พบว่าการผลิตครูของรัฐ ยังไม่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติและการและหลักสูตรของการผลิตครูยังขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ ความรีบด่วน

ของการแก้ปัญหานี้ ได้ปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529 : 108) ว่า

"... กระบวนการเรียนการสอนในสถาบันผลิตครูยังเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติเป็นผลให้ผู้จบการศึกษาไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้ก็เท่าที่ควร มักใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ขาดการประเมินผลงานการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ การฝึกสอนและกรณีศึกษาการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากระบบงานยังมีประสิทธิภาพต่ำอีกทั้งบุคลากรที่มีความชำนาญและมีประสิทธิภาพสูงไม่เข้ามาร่วมในการฝึกสอนและกรณีศึกษาการสอน เพราะไม่ตระหนักในความสำคัญของงานฝึกสอนและกรณีศึกษาสอน อีกทั้งโรงเรียนฝึกสอน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไม่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการฝึกสอนและกรณีศึกษาสอนอย่างเพียงพอ"

ผลจากปัญหานี้ ทำให้สถาบันผลิตครูเร่งพัฒนาคุณภาพการผลิตครูยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดตั้งโครงการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพชั้น ในปี พ.ศ. 2526 เพื่อสนองตอบความคาดหวังของประเทศในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญมากที่สุดคนหนึ่ง คุณภาพของอาจารย์นิเทศก์ควรจะได้รับการศึกษาเป็นพิเศษ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาเรื่อง สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยตรง และจากการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่ายังไม่มีผู้ใดได้วิจัยถึงสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ไว้อย่างชัดเจน ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางอันสำคัญที่ทำให้ได้ข้อคิดและได้แนวปฏิบัติสำหรับอาจารย์นิเทศก์ เพื่อให้ได้ อาจารย์นิเทศก์ที่มีคุณภาพและสามารถนิเทศการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาตัวประกอบของสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ
ตามการรับรู้ของตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมุติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยของ สุจริต เพ็ชรขอม และ อัจฉรา ประไพตระกูล และ
งานวิจัยของ ประสาท อีนอก พบว่า ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น นิสิตฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพต้องการความช่วยเหลือในค่านี้อาชีวามาก ส่วนงานวิจัยของ
แอนโทนี จอห์น ไฮเท็กซ์ (Anthony John Hytex) พบว่าอาจารย์นิเทศก์ควรให้
ความช่วยเหลือนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพในค่านี้อาชีวได้ เบอ์นาร์ค เจ
ลอนสเดล (Bernard J. Lonsdale) ได้วิจัยพบว่า ผู้นิเทศควรเป็นผู้ที่มีความรู้ดี
เพ็นซ์ บัทเลอร์ คิมเมล (Penge Butler Kimmel) ได้วิจัยพบว่า นิสิตฝึกประส-
บการวิชาชีพก่อนในค่านี้อาชีวและพบว่าความรู้ในวิชาการที่สอนมีส่วนสำคัญต่อความ
สำเร็จในการสอน นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้กล่าวถึง
สมรรถภาพค่านี้อาชีวว่าเป็น สมรรถภาพที่สำคัญประการหนึ่งของ สมรรถภาพครูที่ดี
เช่น ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ กล่าวว่า ความรู้ดี (Knowledge) เป็นส่วนประกอบ
อันหนึ่งของสมรรถภาพครูที่ดี สวัสดิ์ ทรัพย์จางง กล่าวว่า การมีความรู้ในเรื่อง
นี้อาชีวการเป็นลักษณะของครูที่พึงประสงค์ลักษณะหนึ่ง จีน อี. ฮอลล์ และ
ฮาวเวิร์ด แอล โจนส์ (Gene E. Hall and Harward L. Johns) กล่าวว่า
สมรรถภาพค่านี้อาชีว (Cognitive Competencies) เน้นในค่านี้อาชีว เป็น
สมรรถภาพที่สำคัญค่านี้อาชีวหนึ่งของสมรรถภาพครู ฮาเบอร์แมน และ สตินเน็ต (Haberman
and Stinnett) ยังได้เสนอว่าความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้ที่จะเป็นครู
คือ ต้องมีความรู้ในนี้อาชีวอย่างดี ดังได้กล่าวไปแล้วว่า การฝึกประสบการณ์
วิชาชีพนับได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่สำคัญยิ่งในการเตรียมครูที่มีสมรรถภาพ บุคคลที่สำคัญ
คนหนึ่งที่จะช่วยในการเตรียมครูให้มีสมรรถภาพที่ดีก็คือ อาจารย์นิเทศก์ ดังนั้นผู้วิจัย
จึงตั้งสมมุติฐานข้อที่ 1 ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ความรู้ในเนื้อหาวิชา เป็นตัวประกอบของสมรรถภาพ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ

จากงานวิจัยของ สุจวิท เทียรชอบ และ อัจฉรา ประทีปตระกูล และ
งานวิจัยของ ประสาท อีนอก พบว่าในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นนิสิตต้องการ
ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและวิธีสอนเพื่อให้เข้ากับเนื้อหาดีมาก วิฑูรย์ บุญวินิจ
ได้วิจัยพบว่า เกี่ยวกับความสามารถในด้านการสอน นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพยัง
บกพร่องในการเลือกและคัดเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
จิตสมร ชุมอินทรจักร ที่พบว่าขณะทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนิสิตฝึกประสบการณ์
วิชาชีพประสบปัญหาในด้านวิธีสอนและการจัดหาอุปกรณ์การสอน วิวัฒน์ ใจเที่ยง
สมัย ชื่นสุข และ บรรจบ วงศ์ยัง ได้ทำการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมี
ความสามารถในการสาธิตการสอน นอกจากนี้ จีน อี. ฮอลล์ และ ฮาวาร์ด แอล
โจนส์ (Gene E. Hall and Harward L. Johns) กล่าวว่า สมรรถภาพ
ด้านปฏิบัติการ (Performance Competencies) ซึ่งเป็นสมรรถภาพด้านการจัดสื่อ
การสอนเป็นสมรรถภาพอันหนึ่งของครูที่ดี ทรวงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ได้แสดงความคิด
เห็นว่า ทักษะ (Skill) เป็นส่วนประกอบอันหนึ่งของสมรรถภาพของครูที่ดี ซึ่ง
สอดคล้องกับ สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์ ที่กล่าวว่า การมีทักษะในการสอนเป็นลักษณะของ
ครูที่พึงประสงค์ลักษณะหนึ่ง เชิญ วีระฉายา ก็ได้กล่าวถึง การเตรียมอาจารย์
นิเทศก์ว่า ควรเตรียมอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางวิธีสอนและมีประสบการณ์มาเป็นอาจารย์
นิเทศก์ โกชัย สาริกบุตร ก็ได้กล่าวว่า สมรรถภาพที่สำคัญ ที่ครูควรมีคือ ควร
มีสมรรถภาพในการจัดการเรียน มีสมรรถภาพในการใช้สื่อการสอนอย่างง่าย ๆ และมี
คุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ที่ ประเทิน มหาพันธ์ ได้กำหนด
ไว้ว่า อาจารย์นิเทศก์ควรให้คำแนะนำแก่นิสิตเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน และจาก
การสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ที่วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราชและวิทยาลัยครูสุภาพาง ได้กล่าว
ถึงคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ว่า ต้องสามารถสาธิตการสอนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้ง
สมมุติฐานข้อที่ 2 ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 2 ทักษะในด้านการเรียนการสอนเป็นตัวประกอบของ สมรรถภาพอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ

จากงานวิจัยของ แอนโทนี จอห์น ไฮเทร็ค (Anthony John Hytrec) พบว่า อาจารย์นิเทศก์ควรได้รับการฝึกฝนอย่างมากทางด้านการนิเทศการศึกษา วิทยุทัศน์ ทุกๆ มาณ ก็ได้ทำวิจัยและพบว่าความยุ่งยากที่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประสบมากที่สุดคือ ความยุ่งยากเกี่ยวกับเทคนิคการสอน คีน เลวิส ซีส์โบรท์ (Dean Lewis Cheesebrough) ได้ทำการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์ได้รับความคาดหวังที่ท้้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ และจากงานวิจัยของ ประพนอม เฑชชัย ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพว่า ควรจัดอาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือมีความรู้ในการนิเทศออกสังเกศการสอน เอ็ดเวิร์ค เอ พิเรส (Edward A. Pires) ก็ได้เสนอแนะว่าควรมีการอบรมอาจารย์นิเทศก์ในเรื่องวิชาการด้านการนิเทศ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้นิเทศไว้ข้อหนึ่งว่า ควรมีความสามารถในทางเทคนิค (Technical Competence) นั่นคือ อาจารย์นิเทศก์ต้องมีทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและจากการประชุมสัมมนาคณะอาจารย์วิทยาลัยครูสวนสุนันทาก็ได้กล่าวถึง บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ไว้ข้อหนึ่งว่า ต้องมีบทบาทในการนิเทศการสอน ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะเห็นได้ว่ากิริยานิเทศเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ผู้ที่สำคัญที่ทำหน้าที่ในการนิเทศก็คือ อาจารย์นิเทศก์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสามารถในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นสิ่งที่อาจารย์นิเทศก์ควรจะได้พยายามศึกษาและสร้างให้เกิดขึ้นในตนเองก่อให้เกิดทักษะความชำนาญซึ่งจะเป็นประโยชน์ให้เกิดขึ้นท้องงานในหน้าที่และต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานข้อที่ 3 ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 3 ทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็น
ตัวประกอบของสมรรถภาพอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ

จีน อี. ฮอลล์ และ ฮาวาร์ด แอล โจนส์ (Gene E. Hall and Harward L. Johns) กล่าวว่า สมรรถภาพด้านอารมณ์และจิตใจ (Affective Competencies) ซึ่งเป็นสมรรถภาพที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทศนคติ ความสนใจและความซาบซึ้งในอาชีพ เป็นสมรรถภาพที่สำคัญประการหนึ่งของครู สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์ ก็ได้กล่าวว่า การมีคุณค่าของความเป็นครู หรือคุณธรรมของครู หรือจรรยาบรรณของครู ในแง่ที่ครูควรมีคุณภาพ รักอาชีพครู เป็นลักษณะหนึ่งของครูที่พึงประสงค์ นอกจากนี้

จากการสำรวจของยูเนสโก โดยผ่านสถาบันฝึกหัดครูภาคพื้นเอเชียมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์
เกี่ยวกับแนวปฏิบัติของการฝึกหัดครูในสถาบันฝึกหัดครูประถมศึกษาในทวีปเอเชีย 10
ประเทศ ก็ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้ข้อหนึ่งว่า เพื่อ
พัฒนานิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะมีทัศนคติต่ออาชีพครูหรือ
ไม่ยอมรับขึ้นอยู่กับอาจารย์ในเทศก์ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานข้อที่ 4 ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 4 ทัศนคติต่อวิชาชีพครู เป็นตัวประกอบของสมรรถภาพ
อาจารย์ในเทศก์ฝ่ายคณะ

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ในเทศก์โครงการฝึกหัดครูชนบทที่วิทยาลัยครูลำปางได้
กล่าวถึงคุณสมบัติของอาจารย์ในเทศก์ว่าต้องเป็นผู้มีศรัทธาในการนิเทศ มีคุณธรรมและมี
ความยุติธรรม นอกจากนั้นในการคัดเลือกอาจารย์ในเทศก์ของสมาคมฝึกสอนของสหรัฐ-
อเมริกา ก็ได้ตั้งสมมุติฐานว่า ต้องมีการคัดเลือกอาจารย์ในเทศก์ที่มีความสนใจในการ
ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ในเทศก์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานข้อที่ 5 ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 5 ทัศนคติต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นตัว
ประกอบของสมรรถภาพอาจารย์ในเทศก์ฝ่ายคณะ

จากงานวิจัยของ เกลียวพันธ์ ขจรนุกงกิติ วิวัฒน์ ใจเพียง สมัย รื่นสุข
และ บรรจบ วงศ์ยัง พบว่าอาจารย์ในเทศก์ควรมีความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์
ไพศาล สิทธิเลิศ ก็ได้วิจัยพบว่า มนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุดในการ
นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทิศวง ธรรมพันทา ก็ได้วิจัยพบว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
อาจารย์ในเทศก์ก็มีปัญหาในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ สุกจิตต์ หนูนภักดี ได้วิจัยและเสนอแนะ
ว่า อาจารย์ในเทศก์ต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คีน เลวิส ซีสโบรท์ (Dean Lewis
Cheesebrough) ได้วิจัยและพบว่า อาจารย์ในเทศก์ฝ่ายโรงเรียนและนิสิตฝึกประสบ-
การณวิชาชีพคาดหวังว่าอาจารย์ในเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สร้างและพัฒนาความสัมพันธ์
อันดีระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่รวมในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นคือ อาจารย์ในเทศก์
ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่คั่นเอง การที่จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่คั่น สุธา จันทรเฒ่า กล่าวว่า
บุคลิกภาพเป็นส่วนที่สำคัญยิ่ง เช่นเดียวกับ เสถียร เหลืองอร่าม ได้กล่าวว่า มนุษย-
สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของบุคคล โดยที่บุคลิกลักษณะเป็นเครื่องช่วยในการสร้าง
สมรรถภาพในการติดต่อกับบุคคลอื่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ คิงค์เมเยอร์

(Dinkmeyer) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญในการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานข้อที่ 6 ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 6 บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ เป็นตัวประกอบของ สมรรถภาพอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะครุศาสตร์ที่ทำหน้าที่นี้เทศทางการสอนเท่านั้น ไม่รวมถึงสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ที่นี้เทศการฝึกงาน
2. สมรรถภาพที่ศึกษาเป็นสมรรถภาพร่วมที่สำคัญในการเป็นอาจารย์นิเทศก์ จะไม่ศึกษาสมรรถภาพเฉพาะในแต่ละสาขาวิชาเอก
3. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะครุศาสตร์ คณะกรรมการอำนวยการประสานการปฏิบัติงาน คณะกรรมการประสานการปฏิบัติงาน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารของสถาบันฝึกประสานการปฏิบัติงานและนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ผ่านการฝึกประสานการปฏิบัติงานในภาคต้น ปีการศึกษา 2527

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจด้วยความจริงใจและตรงตามสภาพที่เป็นจริง
2. คำตอบที่ได้จากการตอบในวันและเวลาต่างกัน ไม่มีผลแตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ	หมายถึง	อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณบดี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ใน
-----------------------	---------	--

- ภาคต้นปีการศึกษา 2527 มีหน้าที่นิเทศ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทุกด้าน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ติดต่อบริการระหว่างสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กับคณะครุศาสตร์
- ครูหรืออาจารย์ของสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันทำหน้าที่คอยแนะนำ ช่วยเหลือ ควบคุม ดูแล และปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคต้นปีการศึกษา 2527
- คณะกรรมการอำนวยการประสบการณ์วิชาชีพ
คณะกรรมการดำเนินงานประสบการณ์วิชาชีพ
คณะครุศาสตร์ ในภาคต้นปีการศึกษา 2527
และผู้บริหารสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่
คณะครุศาสตร์ส่งนิสิตออกไปฝึกประสบการณ์
วิชาชีพในภาคต้น ปีการศึกษา 2527
- นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง นิสิตฐานะปีที่ 4 ที่คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งออกไปทำการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามโรงเรียนต่าง ๆ
ในภาคต้นปีการศึกษา 2527
- สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ หมายถึง
ฝ่ายคณะ คุณลักษณะด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความ
สามารถ ทักษะ และทัศนคติของอาจารย์
นิเทศก์ที่แสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพในการ
นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

- การนิเทศการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลที่มีส่วนร่วมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพร่วมกับปฏิบัติการในการให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะแก่นิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคต้น ปีการศึกษา 2527
- หน่วยประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง หน่วยงานในสังกัดฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดและดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- สถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง โรงเรียนที่คณะครุศาสตร์ส่งนิสิตออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคต้น ปีการศึกษา 2527
- การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง การให้นิสิตออกฝึกงานครูอย่างเต็มเวลาเป็นเวลา 12 สัปดาห์ ในสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่คณะครุศาสตร์กำหนดให้ภายใต้การนิเทศอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมุ่งที่จะให้นิสิตได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งจะช่วยให้ นิสิตได้ฝึกทักษะในการปฏิบัติงาน มีความคุ้นเคยกับงานและสภาพการทำงานจริง สามารถที่จะออกไปเป็นครู หรือนักการศึกษาที่ดีในอนาคต

ตัวประกอบ

หมายถึง กลุ่มของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพ
ของอาจารย์ในเทศก์ฝ่ายคณะ ตามการ
รับรู้ของอาจารย์ในเทศก์ฝ่ายคณะ
อาจารย์ในเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหาร
และนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชา-
ชีพ ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์
ตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบภาพพจน์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ได้ข้อความรู้อื่นจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์สำหรับการ
คัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นอาจารย์ในเทศก์ของสถาบันผลิตครูและเป็นแนวทางในการ
ปฏิบัติงานของอาจารย์ในเทศก์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การนิเทศ
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสถาบันผลิตครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยกระตุ้นให้อาจารย์ในเทศก์ได้ตระหนักถึงความสามารถในการ
นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและพยายามปรับปรุงตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย